

SISEMINISTEERIUM

14.02.2023 nr 1-3/27
muudetud siseministri 07.12.2023 käskkirjaga nr 1-3/138
muudetud siseministri 21.07.2025 käskkirjaga nr 1-3/55

**Sisejulgeolekufondi meetme 3.3
"Kuritegevuse ennetamine ja
koolituste kaudu siseturvalisuse
valdkonna suutlikkuse
suurendamine" toetuse andmise
tingimused**

Käskkiri kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõigete 2 ja 4 alusel.

Toetuse andmise tingimuste abikõlblikkuse periood
01.01.2022–31.08.2029

Elluviijad

Päästeamet

Politsei- ja Piirivalveamet

Justiits- ja Digiministeerium [*muudetud siseministri 21.07.2025 käskkirjaga nr 1-3/55*]

Sisekaitseakadeemia

Korraldusasutus, rakendusüksus, rakendusasutus
Siseministeerium

1. Reguleerimisala ja seosed Eesti riigi eesmärkidega

Käskkirjaga reguleeritakse siseministri 18. septembri 2025. a käskkirjaga nr 1-3/65 kinnitatud Sisejulgeolekufondi 2021–2027 rahastamiskava meetme nr 3.3 „Kuritegevuse ennetamine ja koolituste kaudu siseturvalisuse valdkonna suutlikkuse suurendamine“ toetuse andmise ja kasutamise tingimusi ning korda.

1.1. Seosed Sisejulgeolekufondi (edaspidi *ISF*) ja Eesti riigi eesmärkidega

1.1.1. Toetuse andmise tingimused (edaspidi *TAT*) on seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1149¹ (edaspidi *ISFi määrus*) artikli 3 punktis 1 toodud ISFi poliitikaeesmärgiga „Aidata tagada kõrget julgeolekutaset liidus, eelkõige ennetades terrorismi ja radikaliseerumist, rasket ja organiseeritud kuritegevust ja küberkuritegevust ja võideldes nende vastu, abistades ja kaitstes kuritegevuse ohvreid ja valmistudes ette Sisejulgeolekufondi kohaldamisalasse kuuluvateks julgeolekuintsidentideks, riskideks ja kriisideks, tagades nendevastase kaitse ja neid tõhusalt juhtides“ ning ISFi määruse artikli 3 punktis 2 toodud erieesmärgiga nr 3 „Toetada liikmesriikide suutlikkuse suurendamist seoses kuritegevuse, terrorismi ja radikaliseerumise ennetamisel ja nende vastu võitlemisel ning julgeolekuintsidentide, riskide ja kriiside juhtimisel, muu hulgas eri liikmesriikide avaliku sektori asutuste, asjaomaste liidu organite, ametite või asutuste, kodanikuühiskonna ja erasektori partnerite tihedama koostöö kaudu.“.

TAT sätestatud toetatavad tegevused kuuluvad järgmiste sekkumise liikide alla:

- koolitus;
- parimate tavade vahetamine, õpikojad, konverentsid, üritused, teadlikkuse suurendamine, kampaaniad, teavitusmeetmed;
- uuringud, katseprojektid, riskide hindamine.

1.1.2. Eesti riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ eesmärk on kasvatada ja toetada meie inimeste heaolu nii, et Eesti oleks ka kahekümne aasta pärast parim paik elamiseks ja töötamiseks. TATi tegevused on seotud strateegia „Eesti 2035“ riigivalitsemise sihtidega, aidates kaasa riigi sujuva toimimise ning riigi julgeoleku ja turvalisuse parandamise eesmärkide täitmisele. Selleks koolitatakse õiguskaitseasutuste (kohtute ja prokuratuuri) töötajaid. Strateegia üheks sihiks on, et võimu teostatakse avalikes huvides ausalt ja läbipaistvalt, järgides õigusriigi põhimõtteid ning tagades inimeste põhiõigused ja vabadused. Eesti on valvatud ja kaitstud. Samuti on TATi tegevustel seos „Eesti 2035“ sihiga nr 4 „inimene, ühiskond ja elukeskkond“, kuna suureneb inimeste teadlikkus küberruumise valitsevatest ohtudest, sh veebis levivatest ohtudest lastele, kasvab oskus märgata ning ennetada väärkohtlemist küberruumis. TATi tegevused panustavad „Eesti 2035“ näitajatesse: Eestit turvaliseks riigiks pidavate elanike osakaal, usaldus riigi institutsioonide vastu.

Projektide elluviijad vastutavad, et projektide tegevused aitavad lahendada „Eesti 2035“ toodud arenguvajadusi.

1.1.3. TAT on koostatud tuginedes Siseturvalisuse arengukavale 2020–2030 ning TATi ettevalmistamisel on arvesse võetud Euroopa Komisjoni soovitusi ISFi vahendite kasutamiseks. TAT panustab Siseturvalisuse arengukava 2020–2030 eesmärgi „Ennetav ja turvalise elukeskkonna kujundamine“ ning „Kiire ja asjatundlik abi“ täitmisse ja toetab

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1149, millega luuakse Sisejulgeolekufond.

programmi „Kindel sisejulgeolek“ tegevuse: „Põhiseadusliku korra tagamine“ eesmärgi).

TATi tegevused on seotud ka Justiitsministeeriumi programmi 2022-2025 eesmärkidega „ennetada kuritegevust, tagada menetlusosaliste (kannatanute, kahtlustatavate ja kolmandate isikute) põhiõiguste kaitse ning kaitsta kriminaaljustiitsüsteemi sõltumatust“ ja „Kriminaaljustiitsüsteem on tõhus, sh digitaalne, ning inimkeskne, sh ohvrisõbralik ning omab võimekust avastada ka uusimaid kuriteoliike.“.

TAT toetatavad tegevused on seotud dokumendi „Kriminaalpoliitika põhialused aastani 2030“ punktiga 4, mille kohaselt keskendub kriminaaljustiitsüsteem ühiskonda enim kahjustavate õigusrikkumiste ärahoidmisele: ennetatakse korruptsiooni-, majandus- (sealhulgas rahapesu), narko-, tehnoloogia- ja keskkonnakuritegevust, inimkaubandust ning vägivalda. Samuti on tegevused seotud justiitsministri ja siseministri poolt 2021. aastal kokku lepitud kuritegevusvastaste prioriteetidega, mille kohaselt tagatakse politseis ja prokuratuuris organiseeritud narkokuritegude, inimkaubanduse ja riigivastaste kuritegude vastane võitlus. Lisaks on Vabariigi Valitsuse poolt 2021. aastal heaks kiidetud „Korruptsioonivastane tegevuskava 2021-2025“, milles on sätestatud, et viiakse läbi korruptsiooniuuring kolmes sihtrühmas. Vabariigi Valitsuse poolt heaks kiidetud „Vägivalda ennetuse kokkuleppe 2021-2025“ alaeesmärgi 7 kohaselt on inimkaubanduse valdkonna prioriteediks teadlikkuse tõstmine ning noorte koolitamine, samuti noorte kaasamine ennetustöösse ja lisaks suurendatakse töötajate, eelkõige välismaalt Eestisse tööle tulevate inimeste teadmisi tööõigusest.

TAT toetatavad tegevused on seotud Riigikaitse arengukava 2022-2031² sisekaitse peatükis toodud eesmärgiga, mille kohaselt suurendatakse keemia-, bio-, radioaktiiv- või tuumamaterjali (edaspidi CBRN) kaitse võimet ning tõhustatakse asutustevahelist koostööd CBRN valdkonnas, sh suurendatakse eri- ja kiirreageerimisüksuste võimet operatsioone ühiselt läbi viia.

TAT toetatavad tegevused on seotud Päästeameti strateegiadokumendiga „Päästevõrgustiku strateegia aastani 2025“, mille kohaselt lõhkematerjali plahvatuses ei hukku inimesi ja lõhkematerjalidega seotud õnnetusi ei toimu. Selle eesmärgi täitmiseks on fookuses demineerimiskoolitused.

2. Toetatavad tegevused ja eesmärgid

Meetmest toetatakse projekte, mis:

- aitavad kaasa ISFi poliitikaeesmärgi ning erieesmärgi nr 3 täitmisesse;
- on kooskõlas siseturvalisuspoliitika fondide seirekomitee kinnitatud üldiste valikukriteeriumidega, sh on mittediskrimineerivad ja läbipaistvad, arvestades määruse nr 2021/1060³ artiklis 9 sätestatud horisontaalseid põhimõtteid ning lähtuvad põhiõiguste hartast ning arvestavad võrdsete võimaluste põhimõttega, sh välditakse diskrimineerimist ja tagatakse ligipääsetavus. Nimetatud põhimõtete hoidmist ja strateegia „Eesti 2035“ sihtide saavutamist soolist võrdõiguslikkust, võrdseid võimalusi ja ligipääsetavust toetaval moel mõõdetakse järgmiste strateegia „Eesti

² <https://riigikantselei.ee/sites/default/files/documents/2022-02/Riigikaitse%20arengukava%202022%20-%202031.pdf>

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid.

2035“ näitajatega: "Soolise võrdõiguslikkuse indeks", millesse panustatakse soolise võrdõiguslikkuse alase teadlikkuse tõstmise tegevustega; „Hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik“, millesse panustatakse võrdse kohtlemise alase teadlikkuse tõstmisega ja „Ligipääsetavuse näitaja“, millesse panustatakse erivajadusega inimestele ligipääsetavuse tagamisega infole ja kommunikatsioonile;

- on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega, millega ei tekitata määruse nr 2020/852⁴ artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 nimetatud keskkonnanäesmärgile;
- on vastavuses ISFi rakenduskava horisontaalsete tingimustega.

Õiguskaitseametnike koolitused arvestavad Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Ameti CEPOLi koostatud Euroopa Liidu strateegilise koolitusvajaduse hinnangu 2022-2025 tulemusi. Erilist tähelepanu pööratakse nimetatud koolitusvajaduse hinnangus toodud peamistele võimelünkadele.

TATi raames viiakse ellu järgmisi projekte, mille mõju ja ulatus on üleriigiline.

2.1. Raske peitkuritegevuse ennetamine

2.1.1. Projekti eesmärk ja sisu

Projekt koosneb kahest alategevusest: korruptsiooniennetus ja inimkaubanduse ennetamine.

2.1.1.1. Korruptsiooniennetus

Alaprojekti raames keskendutakse järgmistele tegevustele: kolme sihtrühma korruptsiooniuuringu läbiviimisele ning õiguskaitse spetsialistide koolitamisele (õppereisidele) ning rahvusvahelise koostöövõrgustiku loomisele ning arendamisele. Korruptsiooniuuring viiakse läbi kolmes sihtrühmas, et hinnata inimeste korruptsioonialaseid teadmisi ning korruptsioonialaste (ennekõike teadlikkuse kasvatamisele suunatud) tegevuste mõju. Vabariigi Valitsus kiitis 2021. aastal heaks korruptsioonivastase tegevuskava, mille eesmärkideks on korruptsiooni teadlikkuse edendamine, otsuste ja tegevuste läbipaistvuse suurendamine ning uurimisvõimekuse arendamine.

Õiguskaitse teadlikkuse kasvatamine ning koostöövõrgustike loomine.

Korruptsiooni ja inimkaubanduse uurimisel, mis on seotud ka organiseeritud kuritegevusega, on äärmiselt oluline rahvusvaheline koostöö ning spetsialistide (politseinikud, prokurörid jt) teadmised. Seetõttu seatakse projekti eesmärgiks tõsta selliste süütegude uurimisega ja analüüsimisega tegelevate spetsialistide teadmisi. Selleks viiakse läbi koolitusi ja õppereise ning laiendatakse rahvusvahelisi koostöövõrgustikke. Eeltoodu lihtsustab edaspidi õigusabipalvete alast koostööd keeruliste kuritegude korral nagu rahvusvahelised altkäemaksud, inimkaubandus jne. Raske peitkuritegevuse ennetamiseks ja avastamiseks on vajalik viia läbi ka pikemaajalisi koolitusi välisriikides, kuna paljudes välisriikides (ennekõike nt Ameerika Ühendriikides) on raske peitkuritegevuse avastamisel oluliselt rohkem kogemusi. Õppevisiite korraldatakse õiguskaitse valdkonna spetsialistidele raske peitkuritegevuse ennetamiseks ja avastamiseks, et tõhustada eriliigiliste organiseeritud kuritegude menetlemisel omavahelist koostööd nii siseriiklikult kui välisriikidega, kellega sellealaseid menetlusi läbi viiakse. Õppevisiitidel osalevad organiseeritud kuritegude menetlejad prokuratuurist ja politseist. Nende kogemuste põhjal on

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43) artikli 17 tähenduses.

võimalik ka Eesti uurimisasutuse, prokuratuuri ja kohtu teenistujatel omandada olulisi teadmisi ning valmistuda võimalikeks juhtumiteks.

Ühtlasi kavandatakse projekti käigus õppevisiit välisriiki (nt Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendkuningriiki) korruptsioonivastase ja kuritegeliku tulude uurimisega seotud valdkonna ametnikele, et õppida korruptsioonikuritegude menetlemise, kuritegeliku vara ülesleidmise ja varade arestimise kohta. Kogemuste vahetamine ja uued teadmised aitavad otseselt kaasa Eesti praktika muutmisele ning kuritegeliku vara tõhusamale tuvastamisele ning arestimisele. Õppevisiidist võtavad osa mh Politsei- ja Piirivalveameti, Kaitsepolitsei ameti, Riigiprokuratuuri, Maksu- ja Tolliameti, Siseministeeriumi ja Justiits- ja Digiministeeriumi [muudetud siseministri 21.07.2025 käskkirjaga nr 1-3/55] ametnikud. Ministeeriumide esindajate osalemine on vajalik, et teha teadlikumaid valikuid võimalike regulatiivsete muudatuste tegemisel ning strateegilisel planeerimisel. Õppevisiidi maksumus on kuni 35 000 eurot ning selle korraldab projekti partner Politsei- ja Piirivalveamet.

2.1.1.2. Inimkaubanduse ennetamine

Inimkaubanduse ennetamine on võimalik noorte teadlikuma hoiaku ja käitumise kaudu. Projekti käigus koolitatakse kuni kolmandik gümnaasiumiealistest Eesti noortest märkama inimkaubanduse ohte ja neis olukordades abi otsima, samuti koolitatakse koolitajaid õpilaste koolitamiseks inimkaubanduse teemadel. Lisaks noorte koolitamisele tõstetakse ka õiguskaitse jm asutuste teenistujate pädevust inimkaubanduse juhtumite uurimisel. Selleks viiakse läbi regulaarseid ühiskoolitusi selliselt, et kaetud on terve menetlusahel (politsei, prokuratuur) ja kaasatud on lisaks tööinspektorid ja ohvriabi töötajad. Inimkaubanduse ennetamiseks ja inimkaubanduse põhjuste paremaks mõistmiseks arvestatakse koolitustel ka soolise ebavõrdsuse teemaga.

Korraldatakse ka õpikodasid, mis võivad sisaldada ka väliskoolitajate ja -ekspertide visiite Eestisse õiguskaitse spetsialistide ja -ametnike koolitamiseks ning Eesti siseselt ametkondade või ametiasutuste vahelisi ühisseminare.

Lisaks viiakse läbi tööalastest õigustest teadlikkuse tõstmise alaseid ennetustegevusi (kampaaniad, sotsiaalmeedia jm) Eestisse tulevatele välistöötajatele, kuna Tööinspeksiooni ja Sotsiaalkindlustusametisse on jõudnud avaldusi töökeskkonnas toimunud juhtumitest, mis viitavad mh inimkaubanduse võimalikkusele. Ennetustegevuste tulemusel oskavad inimesed võimalikke inimkaubanduse märke märgata ja neist teavitada.

Viimasena kavandatakse koostöökohtumisi/seminare kolmandate riikidega, kelle kodanikega seoses on Eestis märgatud eksploateerimist tööturul.

2.1.2. Projekti tulemus

Toetatavate tegevuste tulemusena on koostatud korruptsiooniuuring, õiguskaitse spetsialistid on korruptsiooni ja inimkaubanduse teemadel koolitatud ning arendatud on rahvusvahelist koostööd. Samuti on tõusnud spetsialistide, gümnaasiumiealiste noorte ning välistöötajate teadlikkus inimkaubandusest.

2.1.3. Projekti sihtrühm

Kohtuteenistujad, prokurörid, politseinikud, uurijad, analüütikud, tööinspektorid, maksu- ja tolliametnikud, ohvriabitöötajad, gümnaasiumiealised noored, omavalitsuste ja riigiasutuste avaliku sektori töötajad, volikogude liikmed ja riigikogu liikmed. Laiemalt Eestisse tööle asunud välistöötajad.

2.1.4. Projekti abikõlblikkuse periood

01.10.2022 – 31.08.2029

2.1.5. Projekti elluviija: Justiits- ja Digiministeerium [muudetud siseministri 21.07.2025 käskkirjaga nr 1-3/55]

Projekti partnerid: Politsei- ja Piirivalveamet, Sotsiaalkindlustusamet

Elluviija sõlmib partneritega lepingud, milles sätestatakse partneri õigused ja kohustused ning vastutus ja aruandluskord projekti elluviimisel.

2.2. **Kohtuteenistujate ja prokuröride koolitused**

2.2.1. Projekti eesmärk ja sisu

Projekti raames koolitatakse õiguskaitseasutuste (kohtud ja prokuratuur) töötajaid. Selleks tehakse projekti raames järgmisi tegevusi:

- Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (edaspidi *IKT*), tehisintellekti ning digitõendite ja arvutikuritegevuse alase e-kursuse väljatöötamine ning vajaduspõhine uuendamine ja rakendamine kogu projektiperioodi vältel;
- Iga-aastaste koolituste läbiviimine terrorismi ja radikaliseerumise tõkestamise või rasket ja organiseeritud kuritegevust käsitlevatel aktuaalteemadel.

Lisaks korraldatakse õppevisiite ning osaletakse väliskoolitustel, tõhustamaks õiguskaitseasutuste piiriülest koostööd ja teabevahetust ning edendamaks parimate praktikate vahetust võitluses raske ja organiseeritud kuritegevuse ning küberkuritegevusega. Korraldatakse ka õpikodasid, mis võivad sisaldada ka väliskoolitajate ja -ekspertide visiite Eestisse õiguskaitse spetsialistide ja -ametnike koolitamiseks ning Eesti siseselt ametkondade või ametiasutuste vahelisi ühisseminare.

Õiguskaitseasutuste töötajaid on vaja koolitada, sest IKT rakenduste kasutamise tõus tänapäeva ühiskonnas on esitamas uusi väljakutseid. Muutunud suhtlus- ja ettevõtluskeskkonna tõttu on kasvamas arvutisüsteemide vahendusel toimepandavate süütegude arv, mille lahendamine eeldab nii õigus- kui ka tehnoloogia valdkonna teadmisi. Digiühiskonna kiire areng on muutmas raske- ja organiseeritud kuritegevuse toimepanemise viise ning virtuaalkeskkondade kaudu levitatakse äärmuslikke ideid. Eesti õiguskaitseasutuste töötajatele tuleb tagada piisavad baasteadmised IKTst ning IKTd hõlmavast kriminaalsest tegevusest koos piisavate õiguslaste teadmistega, et edukalt lahendada arvutisüsteemide vahendusel toime pandud süütegevusi.

Täiendavalt on oodata tehisintellekti laialdasemat kasutuselevõttu Eesti avalikus sektoris. Selleks, et tagada nii ühiskonna usaldus uude IKT lahenduste kasutamisel ning ühtlasi edendada tehisintellekti laialdasemat kasutamist, sh kohtusüsteemis ning maandada tehisintellekti rakendamise kaasnevaid võimalikke riske (sh põhiõiguste algoritmiline diskrimineerimine), tuleb Eesti õiguskaitseasutuste töötajatele tagada piisavad teadmised tehisintellekti rakenduste toimimisest ja kasutusviisidest.

Lisaks tingivad IKT-alase koolitusvajaduse ka muutused kohtusüsteemis, kuna aina rohkem kogutakse ja kasutatakse kohtumenetluses digitaalseid tõendeid.

Kokkuvõttes on vajalik kohtute ja prokuratuuri töötajaid järjepidevalt koolitada, et kindlustada Eesti õiguskaitseasutuste püsiv võimekus radikaliseerumise, raske ja organiseeritud kuritegevuse (sh rahapesu) ja küberkuritegevuse vastu võitlemiseks. Koolitused aitavad kaasa digitaalse ühiskonna küberturvalisuse ning riigi julgeoleku ja turvalisuse tagamise eesmärkide saavutamisele.

Kõiki projekti tegevusi (sh korraldavad õppevisiite ja koolitusi) viivad ellu projekti partnerid Riigiprokuratuur ja Riigikohus.

2.2.2. Projekti sihtrühm

IKT, tehisintellekti ning digitaalsete tõendite ja arvutikuritegevuse alase e-kursuse sihtgrupiks on kohtute ja prokuratuuri töötajad, kelleks on: kohtunikud, kohtunikuabid, kohtujuristid, Riigikohtu nõunikud, prokurörid ja konsultandid. Koolituste sihtgrupiks on terrorismi ja radikaliseerumise tõkestamise ning raske ja organiseeritud kuritegevuse teemadega seotud kohtute ja prokuratuuri teenistujad (sh põhjendatud juhtudel koolituste korraldamisega seotud teenistujad), Justiits- ja Digiministeeriumi [*muudetud siseministri 21.07.2025 käskkirjaga nr 1-3/55*], Õiguskantsleri Kantselei ning Politsei- ja Piirivalveameti teenistujad ning põhjendatud juhtudel ka teised terrorismi ja radikaliseerumise tõkestamise ning raske ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitlusega seotud spetsialistid. Õppevisiitide ja väliskoolituste sihtrühmaks on terrorismi ja radikaliseerumise tõkestamise ning raske ja organiseeritud kuritegevuse teemadega, sh inimkaubandusega seotud kohtute ja prokuratuuri teenistujad (sh põhjendatud juhtudel koolituste korraldamisega seotud teenistujad), Justiits- ja Digiministeeriumi [*muudetud siseministri 21.07.2025 käskkirjaga nr 1-3/55*] ja Õiguskantsleri Kantselei teenistujad ning teised terrorismi ja radikaliseerumise ning raske ja organiseeritud kuritegevuse ning inimkaubanduse tõkestamisega seotud spetsialistid (nt politseinikud, tööinspektorid, maksu- ja tolliametnikud, ohvriabitöötajad). [*muudetud siseministri 07.12.2023 käskkirjaga nr 1-3/138*]

2.2.3. Projekti tulemus

Toetatavate tegevuste tulemusena paranevad Eesti õiguskaitseasutuste töötajate kutseoskused ja teadmised järgnevates valdkondades:

- IKT ja arvutikuritegevus. Õiguskaitseasutuste töötajatel on piisavad tehnoloogiaalased teadmised arvutisüsteemide vahendusel toimepandavate süütegude edukaks lahendamiseks. Neil on piisavad teadmised IKT põhielementidest ning arvutivõrkude ja -taristute ülesehitusest; nad mõistavad IKTd hõlmavate kuritegude spetsiifikat; tunnevad krüptovaluutade väärkasutamise viise õigusrikkumiste toimepanemisel koos võimalustega krüptovaluutade tuvastamiseks, jälitamiseks ning konfiskeerimiseks.
- Digitõendid. Õiguskaitseasutuste töötajad tunnevad asjakohast materiaali- ning menetlusõiguslikku raamistikku, sh rahvusvahelise koostöö edukaks läbiviimiseks; mõistavad digitaalsete tõendite erinevust muudest tõenditest; oskavad digitaalseid tõendeid süüteomenetluses koguda, analüüsida ning kasutada.
- Tehisintellekt. Eesti õiguskaitseasutuste töötajatel on ülevaade tehisintellekti rakenduste olemusest, toimimisest ning nende loomisprotsessist koos potentsiaalsete ohukohtadega. Eesti õiguskaitseasutuste töötajad tunnevad avalikus sektoris kasutatavaid tehisintellekti rakendusi ning krattide kasutamist reguleerivat riigisisest ja üle-Euroopalist õigusraamistikku.
- Raske ja organiseeritud kuritegevus ning terrorismi ja radikaliseerumise tõkestamine. Eesti õiguskaitseasutuste töötajatel on piisavad teadmised antud süütegude edukaks lahendamiseks. Eesti õiguskaitseasutuste töötajad tunnevad organiseeritud kuritegevuse asjakohast materiaali- ning menetlusõiguslikku raamistikku rahvusvahelise koostöö edukaks läbiviimiseks. Eesti õiguskaitseasutuste töötajatel on piisavad teadmised ennetamiseks ja võitlemaks radikaliseerumise ning terrorismiga.

2.2.4. Projekti abikõlblikkuse periood

01.01.2022 – 31.12.2028 [*muudetud siseministri 21.07.2025 käskkirjaga nr 1-3/55*]

2.2.5. Projekti elluviija: Justiits- ja Digiministeerium [muudetud siseministri 21.07.2025 käskkirjaga nr 1-3/55]

Projekti partnerid: Riigiprokuratuur, Riigikohus

Elluviija sõlmib partneritega lepingud, milles sätestatakse partneri õigused ja kohustused ning vastutus ja aruandluskord projekti elluviimisel.

2.3. **Laste seksuaalse väärkohtlemise ohvriks langemise ennetamine veebis**

2.3.1. Projekti eesmärk ja sisu

Projekti eesmärk on tõsta laste teadlikkust ja oskusi, kuidas käituda küberruumis, et vältida seksuaalse väärkohtlemise ohvriks langemist ja **tõsta politsei võimekust, et kaitsta lapsi seksuaalse väärkohtlemise eest internetis.**

Projekti raames plaanitakse ellu viia järgmised tegevused:

- Laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks teadusuuringu tegemine, mis hõlmab nii riigisisest kui rahvusvaheliselt tehtud uuringute kaardistamist; laste seas populaarsemate veebirakenduste kasutamist; laste ning lastevanemate kasutajateekonda; lastevanemate teadlikkust erinevatest laste poolt kasutatavatest rakendustest.
- Luuakse õppematerjalid, mille raames tõstetakse laste teadlikkust ja oskusi, kuidas käituda küberruumis, vältimaks seksuaalse väärkohtlemise ja väljapressimise ohvriks langemist. Eesmärk on tõsta laste teadlikkust, et veebis ei saa kunagi kindel olla, kellega suheldakse.
- Luuakse laste seksuaalse väärkohtlemise vastu võitlemiseks tehisarul põhinev vestlusrobot. Vestlusroboti loomise eeltingimuseks on Siseministeeriumile esitatud vestlusrobotit soosiva andmekaitsealase mõjuhinnangu (isikuandmete kaitse seaduse § 38 tähenduses) ja ELi tehisintellektimääruse artikli 27 kohase põhiõiguste mõjuhinnangu olemasolu. Nimetatud mõjuhinnangud saadetakse konsultatsiooniks ja arvamuse avaldamiseks Justiits- ja Digiministeeriumile ning Andmekaitse Inspeksioonile.
- Materjalide loomine. Kohandatakse vanu ja luuakse uusi materjale laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamise teemal nii lastega kokkupuutuvatele spetsialistidele kui ka lapsevanematele. Lapsevanematele mõeldud materjalid võetakse eraldi fookusesse selleks, et kasvatada nende teadlikkust ja oskusi sel teemal lastega kõnelemiseks. Koostöös telekomiettevõtetega viiakse ellu ennetustegevusi, et tõsta laste ja vanemate teadlikkust.
- Koolitused ja seminarid spetsialistidele, et tõsta lastega kokku puutuvate spetsialistide teadlikkust ja oskusi märkamaks veebis väärkohtlemise ohvriks langenud last ning pakkumaks asjakohast abi.
- Õppevisiidid välisriikidesse spetsialistide teadlikkuse suurendamiseks ja praktikatega tutvumiseks.
- - Lisakoolitused Politsei- ja Piirivalveameti ametnikele, mis aitavad tõsta ametnike oskusi võitluses laste seksuaalse väärkohtlemisega internetis.

2.3.2. Projekti sihtrühm

Lapsed, koostööpartnerid, ametnikud, spetsialistid, lapsevanemad.

2.3.3. Projekti tulemus

Toetatavate tegevuste tulemusena tõuseb laste teadlikkus ja oskused, kuidas käituda küberruumis, et vältida seksuaalse väärkohtlemise ja väljapressimise ohvriks langemist. Samuti tõusevad teadmised abi saamise võimalustest.

Tõuseb lastega kokkupuutuvate täiskasvanute teadlikkus, kuidas kõige paremini kaitsta lapsi interneti seksuaalse väärkohtlemise ohvriks langemise eest proaktiivselt.

Tõuseb lastega kokku puutuvate täiskasvanute (sh lapsevanemad, haridusasutuste personal) teadlikkus ja oskused märkamaks veebis väärkohtlemise ohvriks langenud last, pakkumaks asjakohast abi läbi aktiivõppemeetodite.

2.3.4. Projekti abikõlblikkuse periood

01.12.2022 – 31.12.2027

2.3.5. Projekti elluviija

Politsei- ja Piirivalveamet

2.4. Demineerimisalased koolitused

2.4.1. Projekti sisu ja eesmärk

Demineerimisvaldkonna erialaseid sh ka CBRN⁵ valdkonnas, riigisiseseid koolitusi ei ole saada, kuna sellise tasemega spetsialiste Eestis napib. Projekti raames plaanitakse saata demineerijad erialastele väliskoolitustele, konverentsidele ja seminaridele. Samuti on kavas väliskoolitajatega koolitused Eestis ja/või ühisõppused välisriikide ja koostööpartneritega. Eesmärgiks on tõsta kõigi demineerimiskeskuse töötajate demineerimisalaseid oskuseid vastavalt nende kvalifikatsioonile.

2.4.2. Projekti sihtrühm

Demineerijad ja laiemalt kõik Eestis elavad inimesed, kes võivad sattuda plahvatusohtlikule alale. Demineerijate tegevuse abil väheneb risk inimeste elule ja tervisele ning kasu saavad ka teised ametkonnad (Politsei- ja Piirivalveamet, Keskkonnaamet, Kaitsepolitseiamet jt), kes on kaasatud plahvatusohtliku olukorra lahendamiseks.

2.4.3. Projekti tulemus

Projekti tulemusena on Eesti demineerijad koolitatud.

2.4.4. Projekti abikõlblikkuse periood

01.01.2022 – 31.08.2029

2.4.5. Projekti elluviija

Päästeamet

2.5. Sisekaitseakadeemia kompetentsikeskus

2.5.1. Projekti eesmärk ja sisu

Sisekaitseakadeemia kujundatakse siseturvalisuse teadus- ja arendustegevuse kompetentsikeskuseks. Projektist rahatatakse kolme teaduri - terrorismi ja radikaliseerumise valdkonna teaduri, küberkuritegevuse teaduri ning organiseeritud ja raske peitkuritegevuse (sh finantskuritegevuse) valdkonna teaduri – töötasu.

⁵ CBRN – keemilised, bioloogilised, radioloogilised ning tuuma-ja lõhkeained

Teadurite tegevused aitavad kaasa eesti ja võõrkeelse teaduskirjanduse tekkele ning valdkonna süsteemsele ja metodoloogilisele uurimisele, mis toetab poliitika kujundamist, asutuste töö korraldamist ning taseme- ja täiendõpet võitluses organiseeritud ja raske peitkuritegevuse (sh finantskuritegevuse) ning terrorismi ja radikaliseerumisega. Samuti rahastatakse teadustegevust toetavaid tegevusi. Projektist rahastatakse lisaks nimetatud teaduritele ka nende juhitud uurimisgruppide tööd (sh töötasu).

Teaduritel on kohustus publitseerida kõrgetasemelisi teadusartikleid, aga kirjutada ka mõttepabereid, analüüse ja raporteid ning juhtida uurimisgruppe või nende töös osaleda. Uurimistulemuste tutvustamiseks korraldatakse seminare ja ümarlaudu valdkonnaga puutumust omavatele ekspertidele. Samuti osalevad akadeemia teadurid suuremate valdkonna konverentside korraldamisel oma uurimissuunal. Teadurite täpsemad tööülesanded lepitakse kokku iga-aastases tööplaanis. Teaduritele on võimalik esitada konkreetse uuringu läbiviimise ülesanne läbi Sisekaitseakadeemia tegevuskava.

Siseministerium on planeerimas ajavahemikul 2022-2024 koostöös teiste ministeriumite ja valitsemisala asutustega tegevusi, mis aitavad kaasa kuritegeliku vara äravõtmiseks tõhusamate meetodite leidmisele ja vajalike muudatuste tegemisele alates 2025. aastast.

Strateegiline ootus Sisekaitseakadeemia organiseeritud ja raske peitkuritegevuse (sh finantskuritegevuse) valdkonna teadus- ja arendustegevusele:

- Eesti Vabariigis organiseeritud ja raske peitkuritegevuse (sh finantskuritegevuse) kujunemise ja toimimise põhjuste, arengutrendide, mõjufaktorite ja võimaliku ulatuse süsteemne uurimine ning võrdlemine. Samuti kuritegevuse vähendamiseks võimalike lahenduste pakkumine, et anda teadmispõhist sisendit poliitika kujundamiseks, politseivõimekuse suurendamiseks või taseme- ja täiendkoolituseks.
- Lähiriikide kohta olukorrajelduse kogumine ja analüüsimine kuritegevuse trendidest ning muutuste prognoosimist. Euroopa Liidu ülestrendide analüüsimist ja rahvusvahelistes koostöövõrgustikes osalemist.
- Kuritegevusest tingitud otseste ja kaudsete kulude suurusjärgu ja mõju majanduskeskkonnale analüüsimine. Kuritegeliku tulu ulatuse arvestamise meetodikate analüüsimine ja uute meetodiliste võimaluste esitamine.

Strateegiline ootus Sisekaitseakadeemia ühiskondliku küberteadlikkuse valdkonna teadus- ja arendustegevusele:

- Uuringud Eesti siseturvalisust mõjutavate tehnoloogiliselt võimestatud radikaalsete ideoloogia ilmingute ja propaganda levitamise meetodite äratundmiseks ja väljaselgitamiseks (meelsuse tekitamine, üleskutsed, värbamised, poliitiline äärmuslus).
- Uuringud erinevate ühiskonna gruppide sh haavatavate ühiskonna gruppide tehnoloogiakasutuse ja tehnoloogiakasutusega kaasnevaid ohtude (radiaalse ideoloogia ja propaganda tarbimine) tuvastamiseks ning teadmispõhised soovitusel ohtude maandamiseks vajaliku väljaõppe täiendamiseks, seadusandluse täiendamiseks jne.
- Uuringud virtuaalvääringute kui terrorismi, küberkuritegevust ja organiseeritud kuritegevust võimestava vahendi kasutusulatuse ja mõju analüüsimiseks.
- Uuringud finantstehnoloogiate ja virtuaalvääringute kui Eesti Vabariigis organiseeritud ja raske peitkuritegevuse (sh finantskuritegevuse) kujunemise ja toimimise toetajast: arengutrendide, mõjufaktorite ja võimaliku ulatuse süsteemne uurimine ning võrdlemine.

Strateegiline ootus Sisekaitseakadeemia radikaliseerumise ja terrorismi valdkonna teadus- ja arendustegevusele:

- Uuringud Eesti siseturvalisust mõjutavate radikaalsete ideoloogia ilmingute ja propaganda äratundmiseks ja väljaselgitamiseks (meelsuse tekitamine, üleskutsed, värbamised, poliitiline äärmuslus). Uurida, kuidas poliitilisest äärmuslusest lähtub radikaalsus ja terrorism.
- Islamistlike ühiskondlike alusväärtuste uurimine, analüüsimine ja võrdlemine universaalsetel inimõigustel põhinevate ühiskondlike alusväärtustega. Analüüsida potentsiaalseid konfliktikohti, mis võivad olla aluseks radikaliseerumisele ja sellest tõusetuvalt terrorismile.
- Uurida rahvastiku muutuse mõju radikaliseerumise ja terrorismiohu muutusele, muuhulgas läbi teiste (Euroopa) riikide kogemuste: riskiriikidest lähtuva immigratsiooni mõju äärmusluse levikule; lõimumise, integratsiooni, assimileerumise, hariduse rolli uurimist radikaliseerumise, terrorismiohu muutumisel. Osaleda asjakohastes rahvusvahelistes koostöövõrgustikes.
- Uurida Venemaa Föderatsiooni propaganda radikaliseerivat mõju, võrrelda seda muudest (nt islamistlikest) allikatest lähtuva terrorismi propagandaga.
- Terrorismi rahastamise valdkonna analüüsimine, keskendudes muuhulgas virtuaalvääringute kasutamisele terrorismi rahastamisel ning sotsiaalmeedia ja vabakonna ärakasutamise võimalused terrorismi rahastamisel. Uurimisprojektide algatamine koostöös teiste teadus- ja arendusasutustega.
- Äärmusluse ja sellest tõusetuva terrorismi ennetamiseks loodud taasühiskonnastamise ja deradikaliseerimise programmide mõju hindamine rahvusvahelise kogemuse pinnalt, et teha teadmistepõhiseid soovitusi programmide Eestis rakendamiseks.

2.5.2. Projekti sihtrühm

Sisekaitseakadeemia teadurid ja nende juhitud uurimisgrupid. Laiemalt saavad projekti tegevustest kasu ka Sisekaitseakadeemia õppurid, õiguskaitse ja muu valdkonna spetsialistid, riigiasutuste avaliku sektori töötajad, Riigikogu liikmed, volikogude liikmed ning Eesti ühiskond ja Euroopa partnerid (sh Euroopa Liidu liikmesriigid, Euroopa Liidu Nõukogu, Euroopa Komisjon, agentuurid).

2.5.3. Projekti tulemus

Ilmunud on valdkonda uurivad kõrgetasemelised publikatsioonid, mõttepaberid, analüüsid, raportid ja muud publikatsioonid. On toimunud arutelud, seminarid ja konverentsid uurimistulemuste tutvustamiseks ning sünergia tekitamiseks.

Projekti tulemusena tõuseb valdkonna süsteemne uurimine läbi süstemaatilise käsitlemise, millest saavad kasu Siseministeeriumi haldusala asutused ja partnerministeeriumid. Sisekaitseakadeemia teadustegevus on mh sisendiks avalikku debatti ning seeläbi poliitikakujundamiseks. Valminud publikatsioonid leiavad kajastamist ajakirjanduses ning samuti on sisendiks poliitika kujundamisse.

2.5.4. Projekti abikõlblikkuse periood

01.01.2023 – 31.08.2029

2.5.5. Projekti elluviija

Sisekaitseakadeemia

2.6. CBRN-valdkonnas õpetamise ja arendustegevuse võimekus Sisekaitseakadeemias

2.6.1. Projekti eesmärk ja sisu

Sisekaitseakadeemias luuakse CBRN-alane võimekus nii akadeemia arendustegevuste, taseme- kui täiendusõppe läbiviimiseks, sh praktiliste koolituste ja harjutuste läbiviimiseks. Vajadus tuleneb halvenenud julgeolekuolukorrast Euroopas, jätkuvast terrorismi ohust ja plaanist rajada Eestisse tuumajaam. Projekti raames luuakse Sisekaitseakadeemiasseõppejõu ja teadur/arendaja töökohad, mille peamised fookused on:

1. CBRN-alaste täiendavate õppekavade loomine politsei- ja piirivalve valdkonna teenistujatele ning päästeametnikele, fookusega radioloogiliste ja tuumaintsidentide ennetamisele, mõju hindamisele ja reageerimisele.
2. Tehnilise õppetööks vajaliku baasi arendamine - CBRN-simulaatorite rajamine ja virtuaalse õppetehnoloogia (VR/AR) kasutuselevõtt keeruliste situatsioonide harjutamiseks, tuvastusseadmete soetamine õppetöö ja harjutuste tarbeks.
3. Rahvusvahelise koostöö suurendamine:
 - osalemine CBRN-õppustel ja projektides, mida korraldavad IAEA⁶, DTRA⁷, NATO või Euroopa Liidu agentuurid;
 - kahepoolne koostöö riikide ja ülikoolidega;
 - ekspertide kaasamine õppekavade arendamisse ja loengutesse;
 - akadeemiliste töötajate kompetentside tõstmine;
 - teadus- ja arenduskoostöö edendamine uurimisprojektides, mis keskenduvad keemiliste, radioloogiliste ja tuumaohude ennetamisele ning mõju leevendamisele.

Tegevuste elluviimiseks:

- luuakse täiendavad ametikohad Sisekaitseakadeemiasse;
- korraldatakse regulaarseid seminare, koolitusi ja täiendkoolitusi, osaletakse CBRN-alastes võrgustikes ja töörühmades;
- soetatakse CBRN õppevahendid.

2.6.2. Projekti sihtrühm

Sisekaitseakadeemia õppurid nii tasemeõppes kui ka täiendusõppes, sh õiguskaitse ja muu valdkonna spetsialistid, riigiasutuste avaliku sektori töötajad.

2.6.3. Projekti tulemus

Projekti tulemusena tõuseb Eesti riigi valmisolek CBRN-sündmuste lahendamiseks ja tänu ühistele koolitustele paraneb asutustevaheline koostöö.

2.6.4. Projekti abikõlblikkuse periood

01.12.2025 – 31.08.2029

⁶ IAEA (*International Atomic Energy Agency*) Rahvusvaheline Aatomienergia Agentuur

⁷ DTRA (*Defense Threat Reduction Agency*) USA Sõjaministeeriumi allasutus julgeolekuohtudele reageerimiseks ja massihävitusrelvade leviku tõkestamiseks

2.6.5. Projekti elluviija
Sisekaitseakadeemia

3. Riigiabi

Antav toetus ei ole riigiabi ega vähese tähtsusega abi.

4. Tulemused ja näitajad

4.1. Punktis 2 nimetatud projektide seireks ja hindamiseks kasutatavad väljundnäitajad.
Kõikide näitajate algtase on 0.

Projekt	Näitaja kood ja nimetus	Näitaja mõõtühik	Siht-tase 2024	Siht-tase 2029	Selgitav teave
Raske peitkuritegevuse ennetamine	O.3.1 Koolitus-tegevuses osalejate arv	arv	0 [muudetud sisemini stri 21.07.2025 käskkirjaga nr 1-3/55]	390 [muudetud sisemini stri 21.07.2025 käskkirjaga nr 1-3/55]	Osaleja - füüsiline isik, kes saab otseselt kasu. Käesoleva näitaja tähenduses on osaleja isik, kes tegeleb ametialaselt selle konkreetse eesmärgiga hõlmatud küsimustega.
	O.3.2 Vahetus-programmide/õpikodade/õppekülastuste arv	arv	3	6	Vahetusprogrammid/seminarid/õppekülastused tähendavad vastastikust õppimist, et jagada teadmisi ja häid tavasid.
	O.3.6 Projektide arv kuritegevuse ennetamiseks	arv	1	1	Kuriteoennetus hõlmab kõiki meetmeid, mille eesmärk on vähendada kuritegevust ja kodanike ebakindlust nii kvantitatiivselt kui kvalitatiivselt või otseselt tõkestada kuritegelikku tegevust või vähendada kuritegevuse potentsiaali ja kuritegevuse põhjuseid.
Kohtuteenistujate ja prokuröride koolitused	O.3.1 Koolitus-tegevuses osalejate arv	arv	165	245	Osaleja - füüsiline isik, kes saab otseselt kasu. Käesoleva näitaja tähenduses on osaleja isik, kes tegeleb ametialaselt selle konkreetse eesmärgiga hõlmatud küsimustega.
	O.3.2 Vahetus-programmide/õpikodade/õppekülastuste arv	arv	10	19	Vahetusprogrammid/seminarid/õppekülastused tähendavad vastastikust õppimist, et jagada teadmisi ja häid tavasid.

Laste seksuaalse väärkohtlemise ohvriks langemise ennetamine veebis	O.3.6 Projektide arv kuritegevuse ennetamiseks	arv	0	1	Kuriteoennetus hõlmab kõiki meetmeid, mille eesmärk on vähendada kuritegevust ja kodanike ebakindlust nii kvantitatiivselt kui kvalitatiivselt või otseselt tõkestada kuritegelikku tegevust või vähendada kuritegevuse potentsiaali ja kuritegevuse põhjuseid.
Demineerimisalased koolitused	O.3.1 Koolitus-tegevuses osalejate arv	arv	15	81	Osaleja - füüsiline isik, kes saab otseselt kasu. Käesoleva näitaja tähenduses on osaleja isik, kes tegeleb ametialaselt selle konkreetse eesmärgiga hõlmatud küsimustega.
Sisekaitseakadeemia kompetentsikeskus	O.3.1 Koolitus-tegevuses osalejate arv	arv	400	1 000	Osaleja - füüsiline isik, kes saab otseselt kasu. Käesoleva näitaja tähenduses on osaleja isik, kes tegeleb ametialaselt selle konkreetse eesmärgiga hõlmatud küsimustega.
	O.3.2 Vahetus-programmide/õpi kodade/õppekülastuste arv	arv	10	25	Vahetusprogrammid/seminarid/õppekülastused tähendavad vastastikust õppimist, et jagada teadmisi ja häid tavasid.
CBRN-valdkonnas õpetamise ja arendustegevuse võimekus Sisekaitseakadeemias	O.3.1 Koolitus-tegevuses osalejate arv	arv	0	1100	Osaleja - füüsiline isik, kes saab otseselt kasu. Käesoleva näitaja tähenduses on osaleja isik, kes tegeleb ametialaselt selle konkreetse eesmärgiga hõlmatud küsimustega.
	O.3.2 Vahetus-programmide/õpikodade/õppekülastuste arv	arv	0	8	Vahetusprogrammid/seminarid/õppekülastused tähendavad vastastikust õppimist, et jagada teadmisi ja häid tavasid.

4.2. Punktis 2 nimetatud projektide seireks ja hindamiseks kasutatavad tulemusnäitajad.
Kõikide näitajate algtase on 0

Projekt	Näitaja kood ja nimetus	Näitaja mõõtühik	Sihttase 2029	Selgitav teave
Raske peitkuritegevuse ennetamine	R.3.12 Nende osalejate arv, kes peavad koolitust oma töö jaoks kasulikuks	arv	195 [muudetud siseministri 21.07.2025 käskkirja]	Osaleja - füüsiline isik, kes saab otseselt kasu. Selleks et teha kindlaks, kas osaleja peab koolitust kasulikuks, tuleb igalt osalejalt küsida tema arvamust.

			<i>ga nr 1-3/55]</i>	
	R.3.13 Nende osalejate arv, kes teatavad kolm kuud pärast koolituse läbimist, et nad kasutavad koolituse käigus omandatud oskusi ja pädevust	arv	98 [<i>muudetud siseministri 21.07.2025 käskkirjaga nr 1-3/55]</i>	Osaleja - füüsiline isik, kes saab otseselt kasu. Selleks et teha kindlaks, kas osaleja kasutab oskusi ja pädevusi, tuleb igalt osalejalt küsida tema arvamust.
Kohtuteenistujate ja prokuröride koolitused	R.3.12 Nende osalejate arv, kes peavad koolitust oma töö jaoks kasulikuks	arv	196	Osaleja - füüsiline isik, kes saab otseselt kasu. Selleks et teha kindlaks, kas osaleja peab koolitust kasulikuks, tuleb igalt osalejalt küsida tema arvamust.
	R.3.13 Nende osalejate arv, kes teatavad kolm kuud pärast koolituse läbimist, et nad kasutavad koolituse käigus omandatud oskusi ja pädevust	arv	171	Osaleja - füüsiline isik, kes saab otseselt kasu. Selleks et teha kindlaks, kas osaleja kasutab oskusi ja pädevusi, tuleb igalt osalejalt küsida tema arvamust.
Demineerimisalased koolitused	R.3.12 Nende osalejate arv, kes peavad koolitust oma töö jaoks kasulikuks	arv	52	Osaleja - füüsiline isik, kes saab otseselt kasu. Selleks et teha kindlaks, kas osaleja peab koolitust kasulikuks, tuleb igalt osalejalt küsida tema arvamust.
	R.3.13 Nende osalejate arv, kes teatavad kolm kuud pärast koolituse läbimist, et nad kasutavad koolituse käigus omandatud oskusi ja pädevust	arv	52	Osaleja - füüsiline isik, kes saab otseselt kasu. Selleks et teha kindlaks, kas osaleja kasutab oskusi ja pädevusi, tuleb igalt osalejalt küsida tema arvamust.
Sisekaitseakadeemia kompetentsikeskus	R.3.12 Nende osalejate arv, kes peavad koolitust oma töö jaoks kasulikuks	arv	500	Osaleja - füüsiline isik, kes saab otseselt kasu. Selleks et teha kindlaks, kas osaleja peab koolitust kasulikuks, tuleb igalt osalejalt küsida tema arvamust.
	R.3.13 Nende osalejate arv, kes teatavad kolm kuud pärast koolituse läbimist, et nad kasutavad koolituse käigus omandatud oskusi ja pädevust	arv	500	Osaleja - füüsiline isik, kes saab otseselt kasu. Selleks et teha kindlaks, kas osaleja kasutab oskusi ja pädevusi, tuleb igalt osalejalt küsida tema arvamust.

CBRN-valdkonnas õpetamise ja arendustegevuse võimekus Sisekaitseakadeemias	R.3.12 Nende osalejate arv, kes peavad koolitust oma töö jaoks kasulikuks	arv	880	Osaleja - füüsiline isik, kes saab otseselt kasu. Selleks et teha kindlaks, kas osaleja peab koolitust kasulikuks, tuleb igalt osalejalt küsida tema arvamust.
--	---	-----	-----	--

5. Projektide eelarved

Projekt	ISF toetus (75% abikõlblikest kuludest) EUR	Riiklik kaasfinantseering (25% abikõlblikest kuludest) EUR	Kokku EUR (koos käibemaksuga)	Kaudsete kulude määr (% otsestest kuludest)
Raske peitkuritegevuse ennetamine	382 500	127 500	510 000	0%
Kohtuteenistujate ja prokuröride koolitused	225 000	75 000	300 000	0%
Laste seksuaalse väärkohtlemise ohvriks langemise ennetamine veebis	562 500	187 500	750 000	3,1%
Demineerimisalased koolitused	525 000	175 000	700 000	0%
Sisekaitseakadeemia kompetentsikeskus	750 000	250 000	1 000 000	7%
CBRN-valdkonnas õpetamise ja arendustegevuse võimekus Sisekaitseakadeemias	430 176	143 392	573 568	7%

6. Korraldusasutus, rakendusasutus, rakendusüksus

Korraldusasutuse, rakendusasutuse ja rakendusüksuse ülesandeid täidab Siseministerium (edaspidi *SiM*). Ülesandeid ei delegeerita.

SiM sisestab elluviija edastatud teabe alusel käesolevas TATis sätestatud projektide info struktuuritoetuste registrisse ja avab projekti.

7. Kulude abikõlblikkus

7.1. Abikõlblike kulude kindlaks määramisel lähtutakse Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) §-dest 15–17 ja 21.

7.2. Kaudsed kulud on ühendmääruse § 21 lõikes 5 nimetatud üldkulud ja § 21 lõikes 6 nimetatud tegevustega seotud § 16 lõikes 1 nimetatud personalikulud. Kaudseid kulusid hüvitatakse ühtse määra alusel vastavalt punktis 5 toodud protsendile abikõlblikest otsestest kuludest.

7.3. Kaudseid kulusid ei pea tõendama.

7.4. Otseseid kulusid hüvitatakse tegelike kulude alusel.

7.5. Abikõlblikud on tegevuste elluviimiseks vajalikud otsesed kulud, sh

7.5.1. ühendmääruse §-s 16 toodud personalikulu. Projekti juhtimisega seotud personalikulud võivad moodustada kuni 10% projekti eelarvest;

7.5.2. koolituste (sh koolitajate koolituste), seminaride, konverentside, infopäevade, ümarlaudade korraldamise kulu (sh lektori/koolitaja tasu ja tema kulud seoses koolitusega (sh majutus- ja reisikulud); ruumide ja tehnika rent, toitlustus, osalejate ligipääsetavuse kulud (sh vajadusel viipekeele tõlge, kirjeldustõlge, kirjutustõlge); koolitusmaterjalide (sh e-õppematerjalide), koolitusvahendite, metoodikate, infomaterjalide ja juhiste kulu (sh materjalide ja e-kursuste koostamine, toimetamine, kujundamine, trükkimine, paljundamine ja tootmine (nt õppevideod)), koolitusmaterjalide koostajate eksperttasud ning neile ligipääsetavuse tagamisega seotud kulud (nt subtiitrid videotele); [muudetud siseministri 07.12.2023 käskkirjaga nr 1-3/138]

7.5.3. teaduskirjanduse soetamisega ning teadusandmebaasidele ja teadusartiklite ning ajakirjade täistekstidele ligipääsuga seotud kulu;

7.5.4. tõlkekulu (sh koolitusmaterjalide tõlkekulu, koolituse tõlge (k.a sünkroontõlge));

7.5.5. temaatilistel õppevisiitidel, koolitustel, seminaridel ja konverentsidel osalemise kulud (sh päevaraha, kindlustus, transport, majutus, osalustasud). Kolmandates riikides toimuvatel õppevisiitidel, koolitustel, seminaridel ja konverentsidel osalemine ning neisse õppevisiidi korraldamine tuleb eelnevat kooskõlastada SiMiga. Vastav põhjendus esitada SiMile e-toetuse keskkonna kaudu Euroopa Komisjoni poolt kehtestatud vormil vähemalt 45 päeva enne õppevisiidi, koolituse, seminari või konverentsi toimumist;

7.5.6. kommunikatsioonitegevused (sh personalikulu ja teenuse ostmise kulu, meediakampaaniad, videoklippide tootmine);

7.5.7. teavitamise kulu (sh vajalike märgiste tellimine, meened, üritused);

7.5.8. uuringu, küsitluse, analüüsi läbiviimine (sh teenuste tellimine) ja selle avalikustamise kulu;

7.5.9. kohtuteenistujate ja prokuröride koolitusprojekti puhul on abikõlblik ka infosüsteemi arendamise kulu;

7.5.10. erisoodustus ja sellelt tasutav maks.

7.6. Mitteabikõlblikud on ühendmääruse §-s 17 sätestatud kulud ning seadmete soetamise ja rentimise kulud, välja arvatud punktis 7.5.2 nimetatud tehnika rentimise kulu.

8. Toetuse maksmise tingimused ja kord

8.1. Toetust makstakse vastavalt ühendmääruse §-des 24 ja 26 sätestatud tingimustele.

8.2. Toetust makstakse tegelike kulude alusel, kui abikõlblik kulu on tekkinud ja see on tasutud. Kaudseid kulusid hüvitatakse punkti 7.2 kohaselt.

8.3. Enne esimese makse saamist peavad elluviija ja partner esitama SiMile:

8.3.1. väljavõtte oma raamatupidamise sise-eeskirjast, milles on kirjeldatud, kuidas projekti kulusid ja nende tasumist eristatakse raamatupidamises muudest projekti elluviija ja partneri kuludest;

8.3.2. asutuse riigihangete korra;

8.3.3. edasivolitatud õiguste korral esindusõigusliku isiku antud volituse koopia;

8.3.4. punktides 8.3.1-8.3.3 nimetatud dokumente ei pea esitama, kui elluviija või partner on varem SiMile nimetatud dokumendid esitanud ja neid ei ole enne projekti rakendamist muudetud. Elluviija või partner esitab SiMile sellekohase kirjaliku kinnituse.

- 8.4. Elluviija esitab SiMile e-toetuse keskkonna kaudu maksetaotluse vähemalt kord poolaastas, kuid mitte sagedamini kui kord kvartalis projekti elluviimise algusajast arvates.
- 8.5. Makse aluseks olevate dokumentide menetlusaeg on kuni 80 kalendripäeva dokumentide saamisest arvates. Kui makse tõendamise aluseks olevates dokumentides on puudusi või kulude abikõlblikkuse üle otsustamiseks on vaja lisateavet, võib SiM pikendada nimetatud tähtaega puuduste kõrvaldamise või dokumentide või teabe esitamise aja võrra, teavitades sellest elluviijat. *[muudetud siseministri 07.12.2023 käskkirjaga nr 1-3/138]*

SiMi õigused ja kohustused makse menetlemise peatamisel ja maksest keeldumisel on sätestatud ühendmääruse §-s 33. SiM võib toetuse maksmise aluseks olevate dokumentide tõendamise menetluse osaliselt või täielikult peatada või peatada edasiste maksete menetlemise, kui maksetaotluse esitamisele eelnenud kohustus on täitmata, sh aruanne esitamata ning SiMi poolt kinnitamata ja kui kulude kontrollimise valimisse kuuluvad tõendavad dokumendid on esitamata. *[muudetud siseministri 07.12.2023 käskkirjaga nr 1-3/138]*

- 8.6. Lõppmakse saamiseks esitatavad dokumendid esitatakse koos projekti lõpparuandega. Lõppmakse tehakse pärast tingimuste ja kohustuste täitmist ning SiMi kontrollitud lõpparuande kinnitamist.

9. Elluviija ja partneri õigused ja kohustused

- 9.1. Elluviijale kohalduvad kõik perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) ja selle alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustused.

- 9.2. Elluviija ja partner peavad täitma lisaks TATis sätestatud kohustustele ühendmääruse §-i 10 lõigetes 2 ja 3 ning §-is 11 toetuse saajale kehtestatud kohustusi. *[muudetud siseministri 21.07.2025 käskkirjaga nr 1-3/55]*

- 9.3. Ühtlasi on elluviija kohustatud:

- 9.3.1. esitama SiMile projekti kirjelduse Struktuuritoetuse registrisse sisestamiseks ministeeriumi väljatöötatud vormil 15 tööpäeva jooksul TATi kinnitamisest;
- 9.3.2. esitama SiMile kinnitamiseks projekti eelarve jagunemise tegevuste ja aastate kaupa SiMi väljatöötatud vormil 15 tööpäeva jooksul TATi kinnitamisest. Tegevuskava ja eelarveridade vahelist jaotust tohib muuta kuni kaks korda aastas (taotlus esitada SiMile 15. jaanuariks ja/või 15. juuniks). Tegevuskava ja eelarve muutmist ei ole vaja taotleda järgmistel juhtudel:
- eelarverida suureneb vähem kui 15% kinnitatud eelarvereale plaanitud summast;
 - eelarvereale planeeritud summa jaotus muutub aastate lõikes;
 - täpsustub tegevuste kulude detailne kirjeldus;
- 9.3.3. rakendama projekti vastavalt kinnitatud tegevuste kirjeldusele ja eelarvele;
- 9.3.4. esitama projekti maksete prognoosi iga aasta 15. jaanuariks ja 15. juuniks SiMi väljatöötatud vormil;
- 9.3.5. teavitama SiMi ürituse (sh koolituse, seminari, konverentsi, infopäeva, õppevisiidi) toimumisest e-toetuse keskkonna kaudu vähemalt 14 päeva enne ürituse toimumist;
- 9.3.6. teavitama SiMi, kui toetatava tegevusega samalaadsele tegevusele on taotletud toetust teistest meetmetest või muudest välisabi vahenditest;
- 9.3.7. koguma ja töötleva andmeid seirearuande jaoks, sh koolitatavate andmeid koolitustel osalenud isikute kohta kooskõlas isikuandmete kaitse seadusega ning tagama korrektsete osalejate andmete olemasolu e-toetuse keskkonnas hiljemalt maksetaotluse esitamise

ajaks arvestades riigisaladuse ja salastatud välisteabe seadusega sätestatud piiranguid;
[muudetud siseministri 07.12.2023 käskkirjaga nr 1-3/138]

- 9.3.8. viivitamatult teavitama SiMi kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis:
- 9.3.8.1. asjaoludest, mis takistavad täitmast elluviija ülesandeid;
- 9.3.8.2. TATi muutmise vajalikkusest;
- 9.3.8.3. projekti elluviimisel esinevatest probleemidest, mis võivad mõjutada tulemuse saavutamist.
- 9.4. Tegevuse elluviija ja partner kohustuvad andma igakülgse sisulise panuse seiresse, kontrolli, auditisse või hindamisse.
- 9.5. Elluviija ja partner peavad säilitama dokumente vastavalt ÜSS2021_2027 §-le 18 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 82 lõikele 1 viis aastat elluviijale tehtud lõppmakse tegemise aasta 31. detsembrist arvates.

10. Aruandlus

- 10.1. Elluviija esitab SiMile projekti tegevuste, tulemuste ja näitajate saavutamise edenemise vahearuande SiMi väljatöötatud vormil e-toetuse keskkonna kaudu üldjuhul iga aasta 15. jaanuariks ja 15. juuniks vastavalt 31. detsembril ja 31. mai seisuga tegevuse elluviimise algusajast arvates. Kui projekti tegevuste alguse ja esimese vahearuande esitamise tähtpäeva vahe on vähem kui neli kuud, esitatakse vahearuanne järgmiseks tähtpäevaks.
- 10.2. Elluviija esitab SiMile projekti tegevuste, tulemuste ja näitajate saavutamise edenemise lõpparuande e-toetuse keskkonna kaudu 45 päeva jooksul alates tegevuse abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäevast. Kui projekti tegevused lõppevad enne abikõlblikkuse perioodi lõppu, tuleb lõpparuanne esitada 45 päeva jooksul tegevuste lõppemisest arvates.
- 10.3. Juhul, kui vahearuande ja lõpparuande esitamise tähtaja vahe on vähem kui kuus kuud, esitatakse ainult lõpparuanne.
- 10.4. Projekti vahe- ja lõpparuandes (edaspidi *projekti aruanne*) kajastatakse info vastavalt e-toetuse keskkonna aruande andmeväljades nõutule. Lõpparuandes kirjeldab elluviija „Eesti 2035“ aluspõhimõtete ja sihtidega seotud horisontaalsete põhimõtete edendamiseks ellu viidud tegevusi ja tegevuste tulemusi. [muudetud siseministri 07.12.2023 käskkirjaga nr 1-3/138]
- 10.5. Kui e-toetuse keskkonna töös esineb tehniline viga, mis takistab projekti aruande tähtaegset esitamist, loetakse projekti aruande esitamise tähtajaks järgmine tööpäev peale vea kõrvaldamist.
- 10.6. SiM kontrollib üldjuhul 15 tööpäeva jooksul aruande laekumisest, kas projekti aruanne on nõuetekohaselt täidetud ja annab ülevaate tehtud tegevustest.
- 10.7. Kui projekti aruandes puudusi ei esine, kinnitab SiM projekti aruande.
- 10.8. Projekti aruandes puuduste esinemise korral annab SiM elluviijale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks ning SiM kinnitab aruande kümne tööpäeva jooksul peale puuduste kõrvaldamist.
- 10.9. Tegevuste puhul, mis sisaldavad koolitusi, mis toimuvad vähem kui 3 kuud enne projekti lõpparuande esitamise kuupäeva, esitab elluviija e-toetuse keskkonnas järelaruande.

10.10. SiMil on õigus küsida tegevuse elluviijalt lisainfot projekti tegevuse käigu ja tulemuste kohta.

11. TAT muutmine

11.1. SiMil on õigus muuta toetuse andmise tingimuste käskkirja enda või elluviija algatusel.

11.2. Kui ilmneb vajadus projekti tegevusi, tulemusi, eelarvet, näitajaid või abikõlblikkuse perioodi muuta, esitab elluviija SiMile põhjendatud taotluse (edaspidi *TAT muutmise taotlus*).

11.3. SiM vaatab TAT muutmise taotluse läbi 25 tööpäeva jooksul alates selle kättesaamisest ja annab hinnangu TAT muutmise taotluse kohta.

11.4. Puuduste esinemise korral annab SiM elluviijale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. TAT muutmise taotluse menetlemise tähtaega võib pikendada puuduste kõrvaldamiseks ettenähtud tähtaja võrra.

11.5. Elluviijal on võimalik TAT muutmist taotleda üks kord kuue kuu jooksul. SiMi eelneval nõusolekul võib TATi muutmist taotleda sagedamini.

11.6. SiM võib TATi muuta, kui selgub, et muudatuste tegemine on vajalik TAT edukaks elluviimiseks või elluviijal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata. SiM teavitab sellest elluviijat mõistliku aja jooksul.

11.7. SiMil on õigus toetust suurendada ja vähendada. Toetuse summat võib suurendada, kui see on põhjendatud ja projektide rahastamise eelarve jääk seda võimaldab..

11.8. TAT muutmise eelnõu kooskõlastatakse vastavalt ühendmääruse §-le 48.

12. Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord

12.1. Finantskorrektsioone teeb SiM vastavalt ühendmääruse §-dele 34–37.

12.2. Kui abikõlbmatud kulud jäävad elluviija enda tasuda, siis vastavalt ühendmääruse § 37 lõikele 4 väheneb projekti eelarve finantskorrektsiooni võrra.

13. Vaiete lahendamine

SiM otsuse või toiminguga vaide või vaidluse menetleja on SiM, määrates vaide lahendajaks teenistuja, kes ei ole vaidlusaluses küsimuses otsuseid või toiminguid teinud või nende tegemist nõustanud. Vaide esitamisele ja menetlemisele kohalduvad ÜSS2021_2027 §-s 60 nimetatud erisused haldusmenetluse seaduses sätestatud vaide esitamise regulatsioonile. Vaidlused riigiasutuste, sh valitsusasutuste vahel lahendatakse Vabariigi Valitsuse seaduses sätestatud korras.

14. Rakendussätted

Käskkiri jõustub tagasiulatuvalt alates 01.01.2022.

[Siseministri 07.12.2023 käskkirjaga nr 1-3/138 on punktides 7.5.6., 8.4., 9.3.5., 10.1., 10.2., 10.4., 10.5. ja 10.9. läbivalt sõnad „e-toetuste keskkond“ asendatud sõnadega „e-toetuse keskkond“]

(allkirjastatud digitaalselt)

siseminister

Lisa 1. Seletuskiri

Lisa 2. Põhiõiguste hartaga ja puuetega inimeste õiguste konventsiooniga arvestamise
kontroll-leht [*muudetud siseministri 07.12.2023 käskkirjaga nr 1-3/138*]